

OSKA COVID-19 eriuuring

Uuringu tulemuste tutvustus

Yngve Rosenblad
Riina Tilk

19.03.2021

Teemad

- **COVID-19 eriuuring – üldvaade**
  - eesmärk ja ülesehitus
  - muutused tööturul 2020 ja oodatavad muutused 2021
  - keskpikk vaade aastani 2030: kriisist taastumine ja olulisemad arengutrendid
  - vaade oskuste ning täiend- ja ümberõppe vajadusele
- **COVID-19 eriuuringu hariduse valdkond**
  - kriisi vahetu mõju haridusele, valdkonna hõivele, oskuste vajadusele
  - haridusvaldkonna hõivet ja oskuste vajadust mõjutavad tegurid

05.04.2020

Maa-amet

OSKA COVID-19 eriuuringu eesmärgid:

- hinnata, mil määral mõjutavad **COVID-19** tingitud ühiskonna ja majanduse muutused **tööturgu** ja sellest tulenevalt **tööjõu- ja oskuste vajadust** (lühivaates ja 10 aasta perspektiivis)
- selgitada välja olulisemad muutused **koolitusvajaduses**, et anda infot täiendus- ja ümberõppe kavandamiseks

Uuringuperiood: juuni-nov 2020

Koostöö Arenguseire Keskusega

Mida OSKA COVID-19 eriuuring sisaldab?

- kriisi vahetu mõju tööturule (**tööhõive/oskuste vajadus**) 2020. aastal
- hinnang võimalikele muutustele tööturul 2021. aastal
- kriisist taastumist ning tööhõivet ja oskuste vajadust mõjutavad olulisemad tegurid 10 aasta vaates

Kõigi teemade lõikes: üldistatud vaade + valdkondlikud ülevaated

Lisaks:

- sektoritevahelise ümberõppe võimalused
- valdkondade ootused riigile ja teistele partneritele

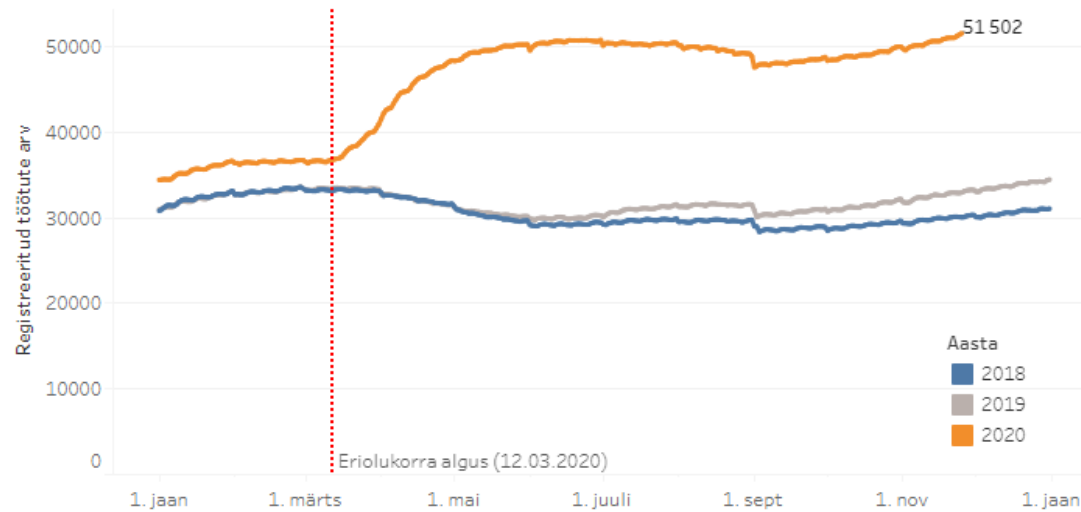
Uuringuaruanne on leitav Kutsekoja OSKA veebis:

<https://oska.kutsekoda.ee/tulevikutrendid/covid-19-mojude-eriuuring>

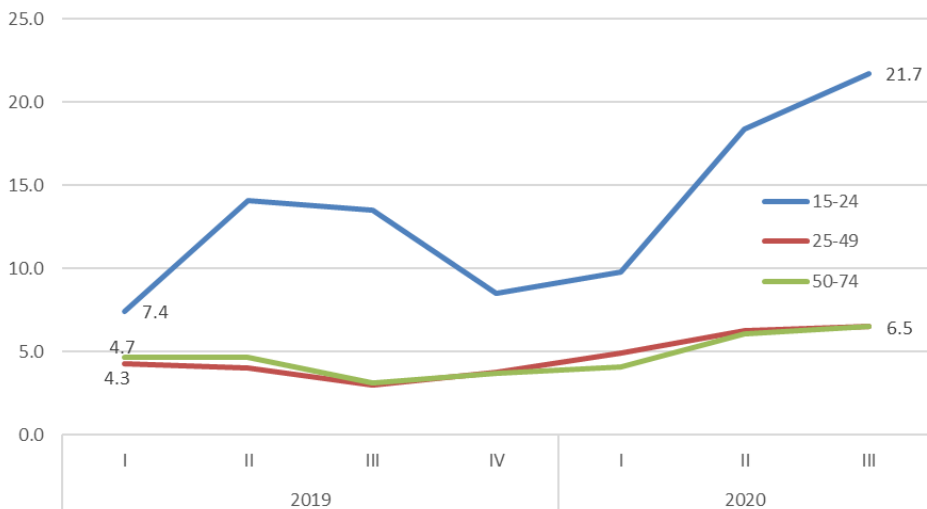
Muutused tööturul 2020

Töötajaid 25 000 vähem; III kvartal töötuse määr 7,3% (aasta varem 3,9%)

Allikas: Töötukassa

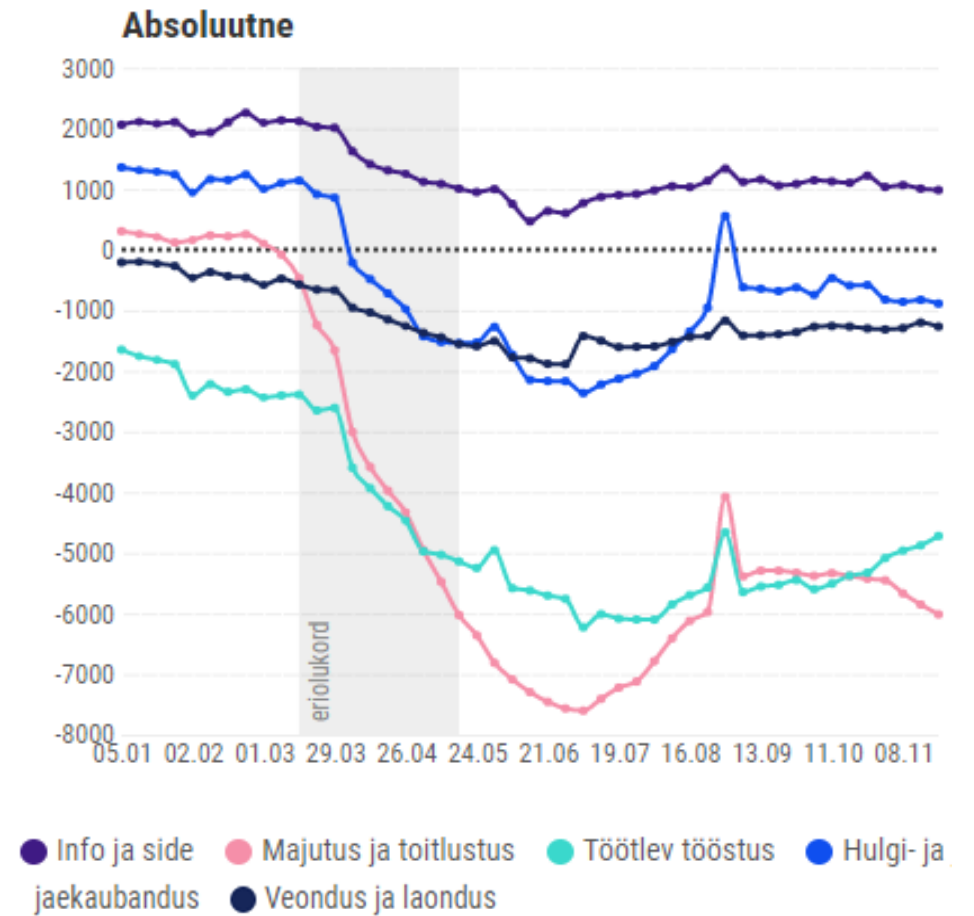
Töötuse määr vanuse järgi, %

Allikas: Statistikaamet (tööjõu-uuring)

Töösuhete arvu muutus tegevusala järgi võrreldes eelmise aastaga

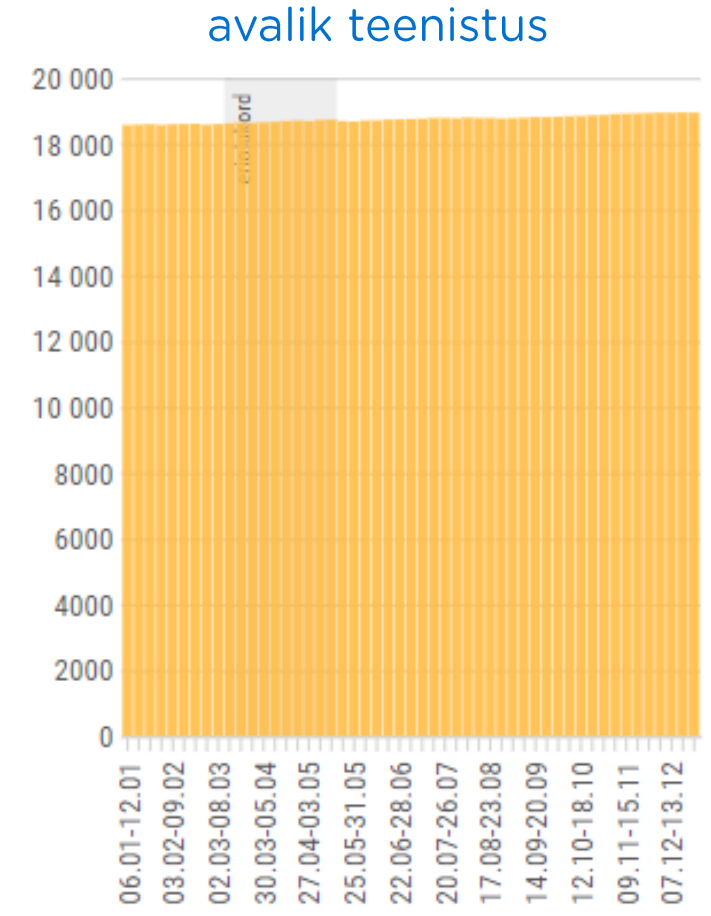
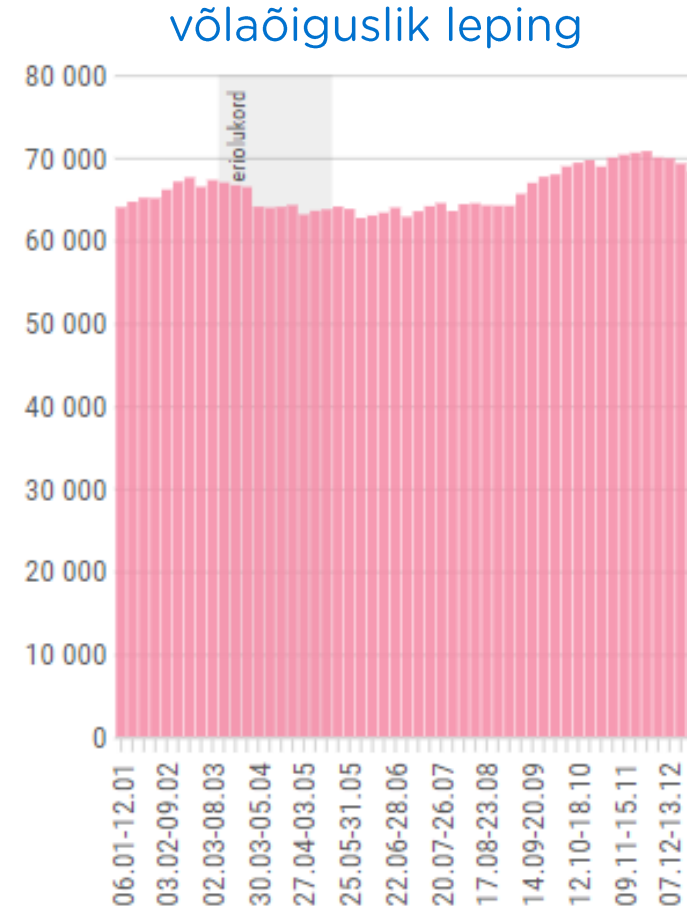
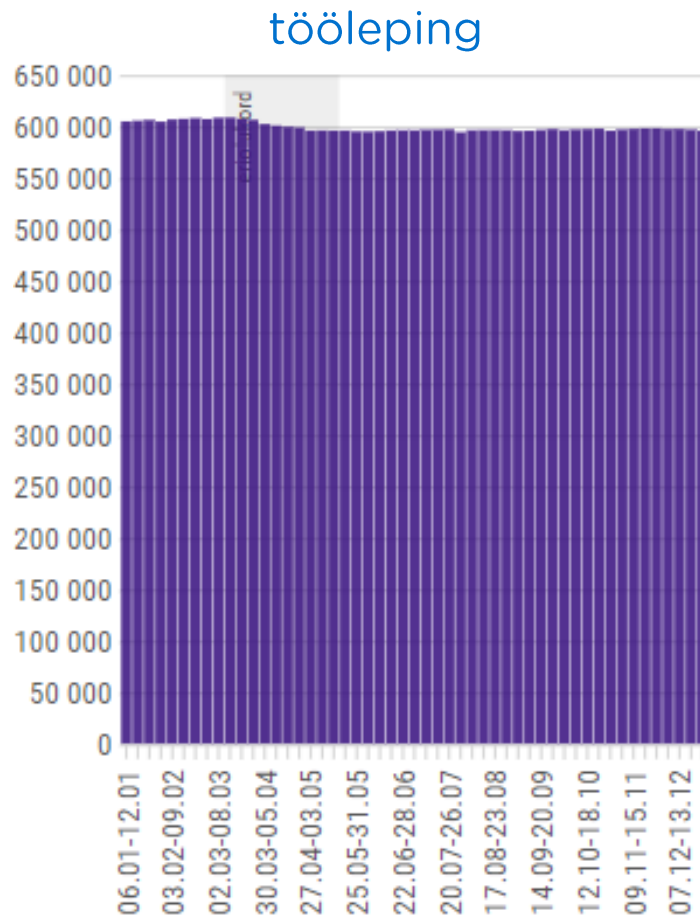
Absoluutne ja suhteline (%) muutus võrreldes 2019. aasta sama nädala töösuhete arvuga

Allikas: Statistikaamet (töötamise register)

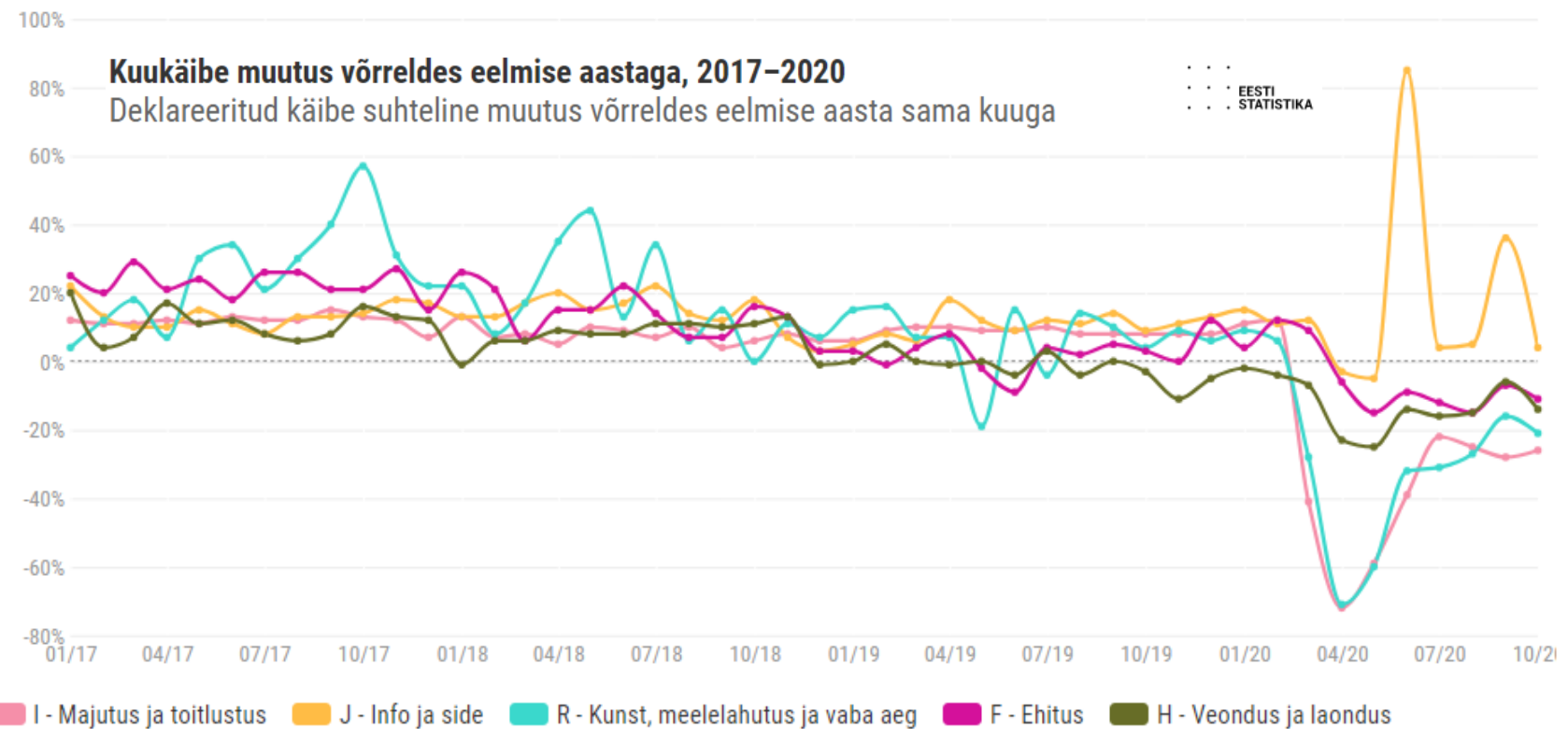
2020 kasvav avalikus teenistuses ja võlaõigusliku lepinguga töötajate arv

Töösuhete arv lepingu liigi järgi, 2020

Ettevõtete käive majandussektori: kaotajad haavatud taastujad võitjad

Allikas: [statistikaamet](#), [maksu- ja tolliamet](#)

majutus -81%

reisikorraldus -83%

lennundus -68%, laevandus -67%

filmindus -67%

mootorsõidukite müük -44%

toitlustus -43%

mootorsõidukite ja haagiste tootmine -39%

masinate ja seadmete remont ja paigaldus -36%

õlitööstus -31%

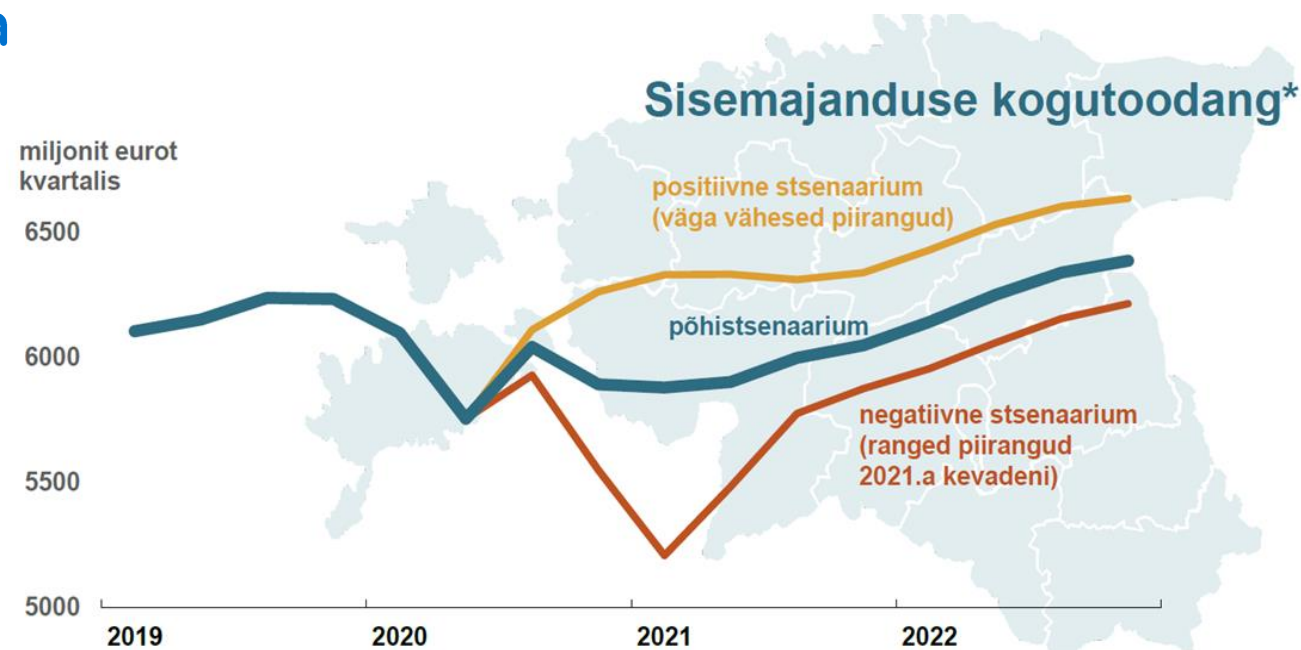
Programmide ja ringhääling -34%

Oodatavad muutused tööturul 2021

Oodatavad muutused tööturul 2021

- sõltuvus viirusolukorra ja võimalike vastumeetmete (vaktsineerimine) arengust
- mõjutab lähiriikide ja eksportturgude käekäik
- võib oodata majanduskasvu taastumist, **tööturg reageerib viitega**
- enamikul tegevusaladel võib oodata 2021 olukorra paranemist
- majutuses, toidlustuses ja turismis ning reisijateveos on olukord tõenäoliselt jätkuvalt raske
- mõnes sektoris avaldub kriis viiteajaga: tööhõive võib väheneda ehitussektoris ning ka osades tööstusharudes

Keskpikk vaade tööturule kuni 2030

Kas OSKA tööjõu- ja oskuste vajaduse prognoosid kehtivad?

- enamikus majandusvaldkondades OSKA 10 aasta vaates prognoositud tööhõivemuutuse suund ning selle peamised mõjutegurid kehtivad
- paljudes valdkondades realiseeruvad prognoositud hõivemuutused kiiremini ja jõulisemalt
- ajutine suurem tööhõive langus võib tabada ehitussektorit, transpordisektorit, loomemajandust ja isikuteenuste pakkumist
- püsivam prognoosimuutus majutuses ja reisikorralduses, transpordis, muusikas, etenduskunstides ja käsitöövõtluses, puidutööstuses ja metsanduses, arvestusalal

Kriisist taastumist ja tööhõivet mõjutavad olulisemad tegurid kuni 10 aasta vaates

automatiseerimise ja digitaliseerimise jõuline toetamine

rohepöörde võimendamine (ringmajandus, süsinikuneutraalsus, ressursisäästlikkus, elurikkus, kliimamuutus)

 inimeste riigiülese liikumise piiramine ja distantshoidmise vajadus vähemalt lähema kahe aasta jooksul

kaugtöö osakaalu püsiv kasv

 varandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse kasv ühiskonnas, lõhede suurenemine

muutused globaalsetes tarneahelates, proteksionism, *nearshoring*

 kasvav maksukoormus, sh kapitali kõrgem maksustamine

 suurem tähelepanu tervisele ja hügieenile

+

Tarbijaootuste ja väärtushinnangute teisenemine, teenuste sisse ostmine, regulatsioonid ja poliitilised otsused

Oskused

Täiendus- ja ümberõpe

- **COVID-19** hoogustas tööülesannete mitmekesisustumist
-

- **töötajate koolitusvajaduse plahvatuslik kasv**

organisatsioonisisised koolitused
töökohal õpe
e-koolitused
virtuaalsed seminarid
ülikoolide tasuta kursused jne

COVID-19 kriisi vahetu mõju oskustele

- kaugtööks vajalikud digioskused
- kriisi- ja terviseriskide juhtimine, stsenaariummõtlemine
- hajusmeeskondade juhtimine
- kirjaliku kommunikatsiooni, sisuloome oskused
- ekspordikompetentsid ja e-turunduse oskused
- teadmised turvalise töökeskkonna ning töötajate füüsilise ja vaimse tervise hoidmisest

Oskuste kasvualdkonnad:

digioskused

roheoskused

riskijuhtimise ja analüüsioskused

ekspordikompetents, müügi- ja turundusoskused

tootearendusoskused

juhtimis-, kommunikatsiooni- ja koostööoskused

vaimse tervise toetamise teadmised ja oskused

Ümberõppega seotud tähelepanekud

tööle kandideerijate arv osades valdkondades kasvanud

paljudes valdkondades jätkuvalt tööjõupuudus

lävend ametiala või valdkonna vahetamiseks sageli kõrge

oodatakse olukorra normaliseerumist

Ümberõppevõimalused

e- ja distantsõppe
võimalused
sisenemaks
suurema
tööjõuvajadusega
kutsealadele

ümberõpe
IKT-sektorisse

tehniliste tugiisikute
koolitamine
organisatsioonidele

klienditeenindus- ja
võõrkeele-
oskustega
töötajate
ümberõpe teiste
valdkondade
klienditugedeks

loovisikutele nt
erialaga seotud
pedagoogiline
tegevus

ümberõppe-
koolitused
sotsiaalvaldkonda

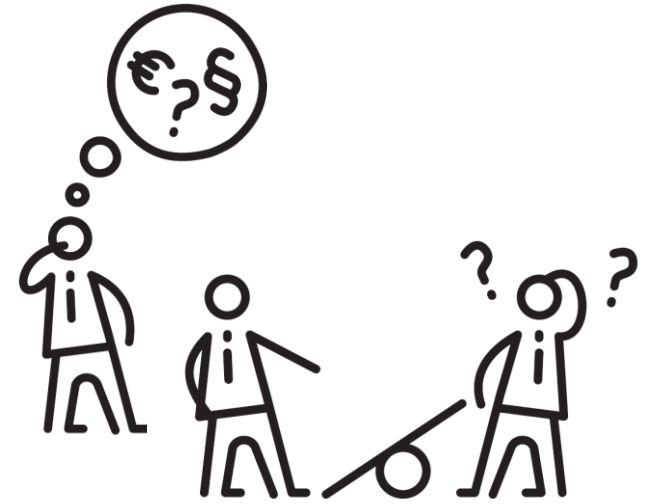
siseturvalisuse
valdkonnas
oodatud nii
vabatahtlikud,
noored kui ka
karjääripöörjad

hotellindusest,
kliendi-
teenindusest
kinnisvara
korrashoidu

Valdkondlikud ootused riigile

- **digitaliseerimise ja automatiseerimise eestvedamine ja jõuline toetamine erinevates majandussektorites**
- **rohepöörde elluviimise riigiülene strateegia ja laiapõhjalised kokkulepped**
- **piirangud koos toega ja tööjõu vaba liikumine**
- **riigi ja KOV-ide roll ettevõtluse soodustamisel ja ärivõimaluste loomisel**
- **kiire internetiühendus, igale õpilasele digiseade, elukestva õppe toetamine ning e-õppe ja distantsõppe võimaluste laiendamine**
- **vaimse tervise toetamise tähtsustamine**
- **eesliini töötajate turvalisus ja tunnustamine**

OSKA COVID-19 eriuuring HARIDUS

Urve Mets, Andres Viia
Kutsekoda

Kriisi vahetu mõju haridusele

- **Kõrg- ja kutseharidus:**

veebiõppele üleminek sujus; probleemiks osutus praktika ja praktilise õppe korraldamine; õpiväljundite saavutamine, mitte tundide läbiviimine; probleemid isikuandmete kaitsega – hindamised, lõputööde kaitsmised

- **Üldharidus:**

õpetajate ettevalmistus digipedagoogika rakendamiseks ei olnud piisav; probleemiks osutus õppimise ja õpetamise mõtestamine uues olukorras; paljud õpetajad lükkasid õppimise ja õpetamise sügisesse; koostöö õpetajate vahel kasvas ja arenes; õpetajate töökoormus jagunes eriolukorra ajal ebaühtlaselt

- **Alusharidus:**

avatud 1–2 rühma; õpetajad valmistasid kaugtööl metoodilisi õppevahendeid, tegelesid enesetäiendamisega; tihenes infovahetus lasteaiapidajatega; probleem oli tasandusrühma lastele tugiteenuste osutamine

Kriisi vahetu mõju haridusele

- **Huviharidus:**

tegevus eriolukorra ajal katkes; palju oli segadust õppe korraldamisel digivahendite abil; keskseks muutus õppijate huvi hoidmine huvihariduse vastu; sihtrühm muutus lastelt peredele

- **Tugiteenused:**

erivajadustega õpilaste probleemid distantsõppe ajal süvenesid; kasvas vajadus individuaalse vahetu juhendamise järele; esmatähtsaks muutus laste õppima õpetamine; tugispetsialistide töömaht kasvas hüppeliselt

- **Täienduskoolitus:**

koolituse käive kahanes; kontaktõpe asendus kaugõppega, samas kõigil teemadel kaugõppe õppevormi rakendada ei ole võimalik; kasvav trend on hübriidkoolitused

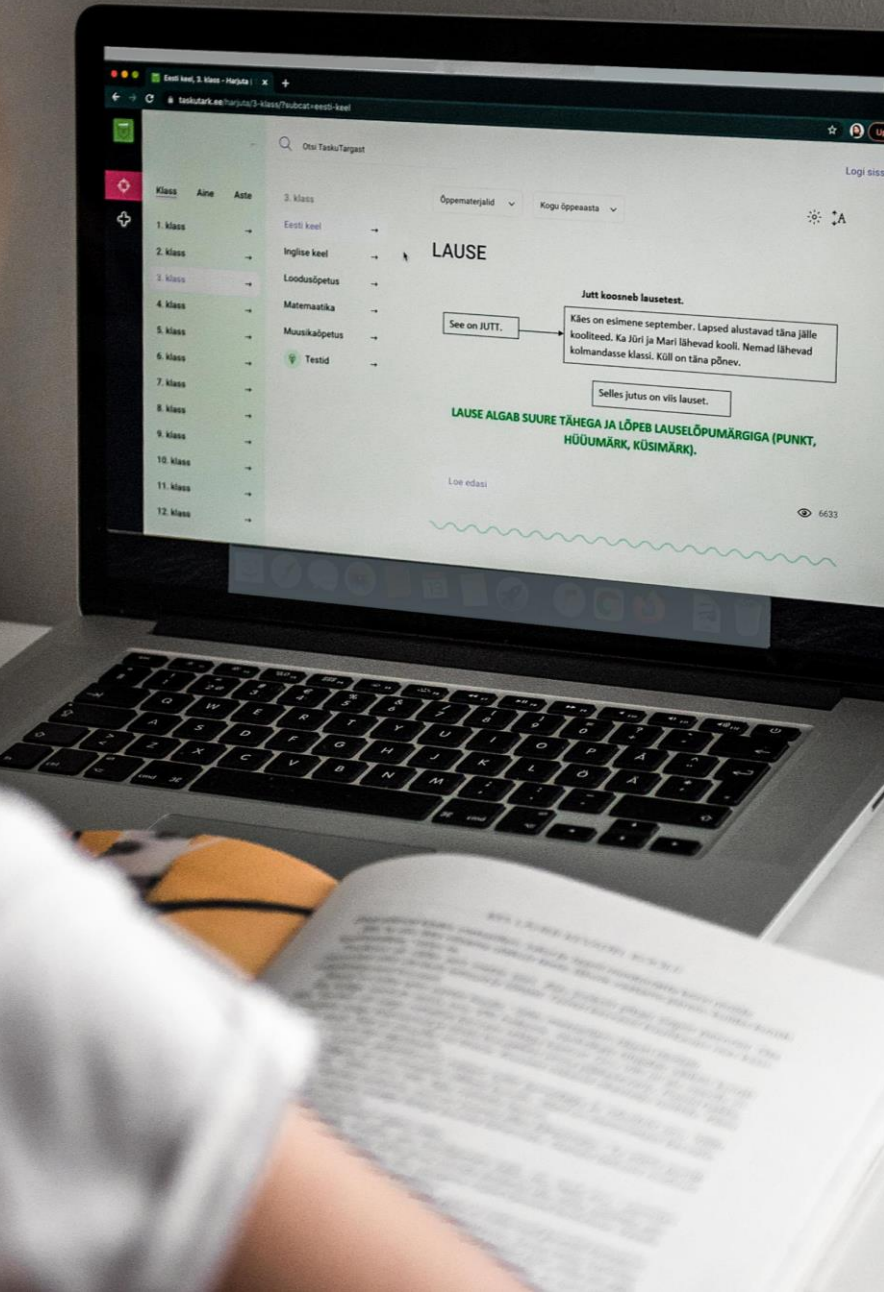

COVID kriisi vahetu mõju hõivele

- õpetajate liiga suur töökoormus
- vajadus haridustehnoloogide, tehniliste assistentide järele
- vajadus tugispetsialistide järele
- erakoolitusasutused kasutasid Töötukassa palgatoetuse meedet
- huvihariduse seis keeruline

COVID kriisi mõju oskustele

- **Distants- ja hübriidõppe läbiviimise oskus** eri õpetamismeetodite, digivahendite ja -keskkondade kasutamine õppe ettevalmistamisel, läbiviimisel kui ka õppijate tagasisidestamisel
- **Distantsõppes õppetegevuse eesmärgistamise oskus** nii õppijale kui lapsevanemale, sh õppijate motiveerimine ja suhtluse korraldamine
- **Ajajuhtimise oskus** distantsõppes õppetegevuse planeerimine nii, et õppijal ei kaoks motivatsioon

COVID kriisi mõju oskustele

- **Vaimse tervise hoidmisega seotud oskus**

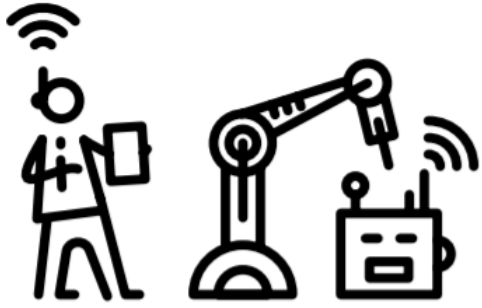
kuidas tulla toime ärevusega, hirmuga ja kurnatusega. Õpilaste nõustamine ja toetamine kergemate vaimse tervisega seotud või sotsiaalsete probleemide lahendamisel

- **Kommunikatsiooni juhtimine digivahendite abil**

suhtlemine õpilaste, lapsevanemate ja kolleegidega

Tööhõivet ja oskuste vajadust mõjutavad tegurid

Digitaliseerimise ja tehnoloogiliste lahenduste kasutamise jõuline toetamine

Arenguvõimalused:

- hübriidkoolitus kui uus reaalsus
- ümberpööratud klassiruumi õpe
- lapsevanema suurem kaasatus
- koolitusturu rahvusvahelistumine

Riskid

- eeldab kiire internetiühenduse olemasolu, igal õppijal peaks olema oma digivahend
- suureneb lõhe laste haridus- ja arengutasemes, mis kasvatab tugipersonali vajadust
- piiratumad sotsiaalse arengu võimalused

Kaugtöö osakaalu püsiv kasv, inimeste liikumise piiramine ning distantsihoidmine

Arenguvõimalused:

- kasvab osalemine veebiõppes
- uued metoodikad ja õpetamise mudelid
- õppehoonete kasutamine uutel eesmärkidel

Riskid

- koolitoidu kättesaadavus
- ergonoomika, tervislik toitumine ja puhkus
- vaimse tervisega seotud probleemid
- tugiteenuste osutamine HEV-lastele

Varandusliku ebavõrdsuse kasv ühiskonnas, digilõhe

Riskid

- kõik ei saa kodus õppida, puudub sobiv ruum ja/või vahendid
- tehnoloogiliste vahendite puudumine tekitab kihistumist
- varandusliku ebavõrdsuse olukorras peab alusharidus olema kvaliteetne ja kõigile kättesaadav

Ootused riigile ja teistele partneritele

- Õpetajaõppes fookus enam õppimise ja õpetamise mõtestamisele ning selleks kasutatavatele meetoditele ja vahenditele
- Distsantsõppe edukaks toimimiseks on vaja:
  - tagada kiire internetiühendus igale perele
  - tagada igale õpilasele õppeks digiseade
- Riigi roll – elukestva õppe toetamine:
  - prioriseerida panustamist vajavad kompetentsi- ja arenguvaldkonnad, ning luua neis teadmiste ja oskuste täiendamiseks toetavad meetmed
- E-õppe ja distantsõppe võimaluste laiendamine
  - sisenemiseks suurema tööjõuvajadusega kutsealadele, nt sotsiaalpedagoogid, koolipsühholoogid, muusikapedagoogid, aineõpetajad jt